

PROPOSITION 1

RESOLUTION OM HUR SPRÅKLAGEN FÖRVERKLIGAS I PRAKTIKEN

TILL FINLANDS REGERING

Den finska statsmaktens hittillsvarande praxis vid tillämpningen av språklagen är oroande. Ingen annan lag har under årens lopp övervakats lika bristfälligt av myndigheterna. Folktinget kräver att en klar signal ges av statsrådet om att detta missförhållande skall åtgärdas.

Den berättelse om tillämpningen av språklagen som statsrådet gav riksdagen våren 2006 ger en riktig och detaljerad bild av språkförhållandena i Finland. I praktiken innebär detta att berättelsen tar upp också uppenbara brister i tillämpningen av lagen. Särskilt gäller det domstolsväsendet samt social- och hälsovården. Av berättelsen framgår också de åtgärder som myndigheterna har vidtagit och de initiativ som tagits för att språklagens bestämmelser skall tillämpas.

Enligt den linje som myndigheterna idag tillämpar räcker det ofta med formella krav på språkkunskaper. Detta är enligt Folktinget inte tillräckligt. Medborgarnas behov måste stå i centrum. Ledningen för respektive myndighet måste ta ansvar för att dess organisation fungerar på båda språken. Detta förutsätter såväl språkstrategier som pålitliga utvärderingsinstrument.

I statsrådets berättelse finns klart utsagt hur regeringen ser på framtiden. Där konstateras bl.a. att uppföljningsinstrument för språklagen bör utvecklas och att åtminstone en del av instrumenten bör vara oberoende utvärderingar som görs utanför förvaltningen. Statsrådet konstaterar att detta skulle garantera tillförlitligheten. Att sådan uppföljning ännu inte förekommer är en märklig brist, särskilt med tanke på att den nya språklagen i allt väsentligt bygger på samma principer som den gamla språklagen. För Finland som rättsstat är det

pinsamt att beslut om språkliga rättigheter som de facto härstammar från år 1922 fortfarande till viktiga delar inte tillämpas.

Språklagen ger medborgarna omfattande rättigheter till service på nationalspråken, men också den interna kommunikationen mellan myndigheter berörs av språklagen. Så skall t.ex. en kommun som har svenska som majoritetsspråk få statliga skrivelser på svenska. Folktinget anser det därför vara nödvändigt att myndigheterna utarbetar specifika planer för hur kommunikationen mellan statlig myndighet och sådan instans som är berättigad till skriftväxling på svenska skall fungera i praktiken.

De faktiska språkkunskaper som krävs i Finland tas också upp i berättelsen. Statsrådet konstaterar bl.a. att det är skäl att bedöma om språkfärdigheten ”överensstämmer med förverkligandet av de språkliga rättigheterna enligt grundlagen”. Berättelsen tar också upp timantalet i undervisningen av det andra inhemska språket. Det är uppenbart att det nuvarande timantalet i grundskolan inte är tillräckligt för att garantera språkkunskaper på en sådan nivå att det finns förutsättningar för att i praktiken tillämpa språkbestämmelserna i sin helhet.